

ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIKNING O'RNI VA RIVOJLANISH YO'LLARI

Fayziyeva Maqsuda Shodmonqulovna

Qashqadaryo viloyati, Koson tumani 2-sonli politexnikumi

Biznes asoslari fani o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15848233>

Annotatsiya: Mazkur maqolada biznes asoslari fani doirasida tadbirkorlik tushunchasi, uning iqtisodiy taraqqiyotdagi o'рни, zamonaviy sharoitdagi imkoniyat va muammolari yoritilgan. Tadbirkorlik faoliyatining rivojlanishi uchun zarur bo'lgan omillar, raqobat muhiti, innovatsiyalar va davlat tomonidan ko'rsatilayotgan yordam shakllari tahlil qilinadi. Xulosa o'laroq, O'zbekistonda biznes muhitini yanada yaxshilashga doir takliflar beriladi.

Kalit so'zlar: *tadbirkorlik, biznes, iqtisodiyot, investitsiya, innovatsiya, raqobat, davlat qo'llovi*

1. Biznes va tadbirkorlik tushunchalari

Biznes — bu foyda olish maqsadida amalga oshiriladigan iqtisodiy faoliyat bo'lib, tovarlar ishlab chiqarish, xizmatlar ko'rsatish va ularni iste'molchiga yetkazib berish jarayonlarini qamrab oladi. Tadbirkor esa — iqtisodiy resurslarni boshqarib, yangilik kiritib, risk asosida faoliyat yurituvchi shaxsdir. Biznes asoslari fani esa ana shu jarayonlarni o'rganadi.

2. Tadbirkorlikning turlari va shakllari

Tadbirkorlik faoliyati turli shakllarda namoyon bo'ladi: yakka tartibdagi, oilaviy, sherikchilik (korporativ), davlat-xususiy sherikchilik kabi. Har bir shaklning o'ziga xos ustunliklari va cheklovlari mavjud. Tadbirkorlik, shuningdek, kichik, o'rta va yirik biznes sifatida ham tasniflanadi.

3. Tadbirkorlikning iqtisodiyotdagi o'рни

Tadbirkorlik iqtisodiy o'sish, bandlikni oshirish, yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish, raqobatni kuchaytirish orqali iqtisodiyotning muhim drayveriga aylanadi. Ayniqsa, O'zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlarda xususiy sektorning faolligi barqaror taraqqiyotning asosi bo'lib xizmat qiladi.

4. Zamonaviy biznes yuritishdagi muammolar va yechimlar

O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishda qator muammolar mavjud: huquqiy bazaning sustligi, soliqlar bosimi, malakali kadrlar tanqisligi, moliyalashtirish manbalarining cheklanganligi. Shu bilan birga, so'nggi yillarda amalga oshirilgan islohotlar — “yagona darcha” tizimi, elektron litsenziyalash, soliq imtiyozlari — tadbirkorlikni rag'batlantirishga xizmat qilmoqda.

5. Innovatsiyalar va raqamli texnologiyalar roli

Bugungi kunda muvaffaqiyatli biznes yuritish uchun innovatsion yondashuv zarur. Startaplar, texnoparklar, elektron tijorat (e-commerce), onlayn xizmatlar biznesning yangi yo'nalishlari hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar orqali mijozlar bilan samarali aloqa o'rnatish va xarajatlarni kamaytirish mumkin.

6. Davlat tomonidan ko'rsatilayotgan qo'llovlar

O'zbekiston hukumati tomonidan kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash maqsadida turli dasturlar amalga oshirilmoqda: subsidiyalar, kreditlar, grantlar, erkin iqtisodiy zonalar tashkil etilishi, soliq imtiyozlari va soddalashtirilgan ro'yxatdan o'tkazish tizimi. Bu choralar tadbirkorlar sonining ortishiga olib kelmoqda.

7. Kelajak istiqbollari va takliflar

Kelgusida tadbirkorlikni rivojlantirish uchun quyidagi yo'nalishlarga e'tibor qaratish zarur:

- Biznes ta'limini rivojlantirish
- Yoshlarga startaplar orqali tadbirkorlikni o'rgatish
- Innovatsion g'oyalarni moliyalashtirish tizimini yaratish
- Hududlarda infratuzilmani yaxshilash
- Raqobatbardosh eksportbop mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish

Xulosa: Biznes asoslari fani nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Tadbirkorlik — bu milliy iqtisodiyotning tayanchidir. O'zbekistonda yaratilayotgan shart-sharoitlar, islohotlar va innovatsion yondashuvlar orqali xususiy sektor tobora kuchayib bormoqda. Tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylangan. Bunday sharoitda har bir yosh avlod vakilining iqtisodiy bilimli, tashabbuskor va mas'uliyatli bo'lishi dolzarb masaladir.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov Sh.M. Biznes asoslari. — Toshkent: O'zbekiston, 2020.
2. Moliya va iqtisod asoslari. O'quv qo'llanma. — Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021.
3. Davlat statistika qo'mitasi hisobotlari, 2023.
4. Shumpeter Y. Tadbirkorlik nazariyasi. — Moskva: Delo, 2018.
5. "O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 8-apreldagi PQ-187-son qarori."
6. www.business.gov.uz